

Svaki narod ima svoju obećanu zemlju

-Ahmeede! Ahmeede! Čujem majku kako me doziva sa donjeg sprata. Znam i zašto. Pola šest je ujutro, a ja sam velika spavalica. Sabah...

-Ustajeeem, majko!, odgovaram. Snen, sretan, utopljen u majčinu milozvučnu melodiju eha... Milujuću. Nestajuću... S vana dolazi bura, hladna i pjesčana...

Trzaj...

Autobus je leden. Na lijevom sjedištu, tik uz mene, sjedi Omer, moj mlađi brat. On se migolji, umotava se u moje rame, dok još uvijek pokušava ostati van jave, zatvorenih očiju, van siline zraka što ga donose otvorena prednja vrata. Ogromna žuta tabla pored kaže "Sarajevo."

-Ovdje izlaziite svi!, na pokvarenom engleskom dovikuje vozač, prosijedi debeljuca, većinu puta namršten, zamišljen, odlutao. Bog zna gdje... Omer se trza na njegove riječi i, kao kriv, briše krmelje sa očiju, pokušavajući u sekundi uhvatiti priključak za ostalima. Iako ništa posebno propustio nije. U autobusu nas četrdesetak, uglavnom srednjovječnih parova sa manjom djecom. I nas dvojica. Bez igdje ikog. Sami u ovom svijetu sa table. Sada ja, Ahmed, imam samo Omera. I sada Omer ima samo mene.

Sabah je iščezao niz nečistu rijeku, negdje prema ogromnom planinskom zelenilu. Ovdje, u Bosni, kažu da toga ima mnogo. Iznad naših glava počelo je da izlazi sunce. Mi smo smješteni u šatoru broj dva, tik uz obalu, na ivicu trave i betona. Sudionici naših sudbina što u ovom omeđenom kvadratu imaju par mjeseci staža više, kažu da je ovo sarajevski park. I kažu da se lokalci žale da ga sada nemaju, radi nas. Pored Omera i mene sjedi mladi bračni par. Žena, Fatima, pokušava uspavati bebu. Bezuspješno, čini mi se, jer ona ne prestaje plakati. – Znam, maleni, ni meni se ne sviđa ovdje, razmišljam. Iako slomljen od jednopozne statike iz autobusa od prethodne noći, ovaj plač, njihova briga i moja zatečenost u njihovoj sudbini me podsjećaju na kuću. I za trenutak je lijepo...

Dani se gomilaju u nepreglednom nizu i na digitalnom kalendaru sa zgrade preko puta brojevi pokazuju da vrijeme ne miruje. Omer većinu vremena provodi u šatoru. On je po prirodi miran, ne voli mnogo da izlazi i zadovoljan je što na ovom komadu zemlje ima jedan ugao za sebe. Iako stariji i mnogo više odgojno rezbaren, a kad ovo kažem, i ne mislim na Bog zna kakvu

pedagogiju, ja sam naš familijarni nemir. Sjedim na obali. Ovu rijeku zovu Miljacka. Upamtio sam je po tome što mi je teško da svaki put izgovorim to ime. I po tome što je smeđa. A svejedno, nekako, neobično lijepa. S one strane Miljacke, tik pod zgradom što pokazuje vrijeme, prosuo se drvored... Udah. Duboki, tupi, izdah...

-Ahmedee, silazi odmah!

-Ali, maajko, hoću da nam nabere datula. Da imamo!

-Silazi, Ahmeede! Jadna ja! Šta ako mi padneš!

Opet se prisjećam majke. U ovom prividu, osjećam se krivim za svaki njen oprezni uzdah, za svaki srčani trzaj, i preskok. Za datule... Gdje li je ona sad? Je li uopće i živa? I jesmo li, na ovom svijetu, i pored Sarajeva, Omer i ja zaista ostali sami?

Ne mogu da izađem na kraj sa Miljackom misli u mojoj glavi. Prelazim most i, kroz jedan omanji sokak, utapam se u Živuću ulicu. Nevjerovatno je koliko se života ovdje sudari, mimoide, ili, možda, opet nanovo sreće. Zato sam je tako i nazvao... Ulazim u ogromni harem džamije koja se nalazi na sredini te ulice. Ovo je moje mjesto u Sarajevu. Znam da ovdje ne smetam nikom, jer sam došao da se molim Bogu, kao i more ljudi pored mene. A i ako nisam, mnogo je turista sa ilegalnijim mislima od mojih odmah tu, pa nikom neću smetati ako samo sjedim, naslonim ruke na topli ćilim, i posmatram...

-Hej, izvini, mogu li nešto da te pitam?, iz misaonog bezdana trznu me mladić, otprilike mojih godina, na perfektnom engleskom.

-Da, naravno, izvoli!

-Nemoj me shvatiti pogrešno, samo me onako zanima... Ti si migrant, je li tako?, stidljivo nastavlja ovaj crnokosi prolaznik, mojih godina i visokodiotrijskih, čini mi se, naočala.

-Jesam.

-Odakle si?

-Iz Gaze.

On se zaustavi, kao profesor koji naglo zaustavlja ispitivanje jer je na prethodno pitanje dobio pogrešan odgovor, od studenta koji je do tog ispitivanja uvijek dolazio spreman. Polurazočaran. Pomalo tužan. Očinski zabrinut. Sekunda. Dvije. Tri... Zatim se ponovo okrenu prema meni.

-Ja sam Davud. Pruža mi svoju ruku, poput pojasa za spasavanje. Iskreno. Bojažljivo.

-Drago mi je. Ja sam Ahmed...

Nevjerovatno lahko i neopisivo produktivno je pričati sa ovim mladićem. Cijelo popodne sam proveo u haremu Begove džamije. Davud kaže da je ime dobila po jednom od osmanskih begova. U svom dobu, on je izgradio mnogo dobra u ovom njegovom Sarajevu. A bio je, kaže, i naših godina...

Novembri najavljuju ranije sabahe nad Žutom tabijom. Situacija u kvadratu je uglavnom ista, samo ljudi nisu. Oni dolaze i odlaze, a Omer i ja smo tu da ispred šatora broj dva damo osnovne smjernice našoj putujućoj braći. Iako, priznajem, na Omera se oslanjam mnogo više. Ja svoje dane poklanjam Davudovom objašnjavanju Sarajeva, grada koji za mene sada ima dvije svrhe – prva, da skratim razmišljanja o majci, i, druga, da udovoljim svojoj nemirnoj duši. U dvadesetak dana, čini mi se da sam u ovoj šarenoj arhitekturi pronašao svoju simpatiju. U ovim zidovima urezao njene i svoje inicijale. Na ovim vidikovcima ispričao joj prve strahove i nadanja. I, na koncu, pod ovim mostovima, povjeravao joj se o svojoj budućnosti. I, sve mi se čini, da Sarajevo to sve čuje...

Davud je mladić koji studira islamske nauke. Sasvim neočekivano, i, krajnje bezazleno, poklonio mi je najdragocjeniju stvar u sveopćoj samoći koju mjesecima osjećam – vrijeme. Obećao sam mu, ako ikad pronađem svoj put kući, da ću ga jednom dovesti majci. I upoznati ga sa svojim Sarajevom, daleko od ovog, njegovog. Govorim mu, iz dana u dan, da to moje Sarajevo, s druge strane svijeta, možda nije ovoliko šareno, niti ovako isprepletено, ali imat će šta da vidi.

-Dogovoreno, brate! Uvijek sam htio da vidim kako se beru datule! Smijeh...

* * *

Prelazim Latinsku ćupriju, žureći ka Omeru. Vrijeme je ručka, a donosim mu njegovo omiljeno. Doner. Davudov doner. Davud osim što je student, povremeno radi i u kuhinji jednog restorana...

Nadomak šatora vidim poznatu glavu i poznata leđa. Sijed, čini mi se, još deblji nego ranije. Vozač. Oko njega u krug skupljen čitav naš mikrokomšiluk. Nešto ozbiljno govore, to mogu da vidim na njihovim licima.

-Šta je bilo, Omere, tiho pitam, prilazeći mjestu događaja.

-Sele nas dalje, brate.

-Gdje dalje? Zar ima dalje?

-U Hrvatsku, kaže. Pa za dalje ćemo vidjet'.

Trnci prolaze mojim tijelom. U dvije godine svog, prekinutog, studiranja političkih nauka, odlično sam poznavao i geografiju, i geopolitiku gotovo cijelog svijeta. Možda i ranije, čini mi se, jer sam to učio uz rahmetli oca, dok smo još, na trijemu, ja u njegovom krilu, a on na stolici, prelistavali atlas i pogađali glavne gradove.

Moje ime je Ahmed. Život je dobar, koliko može da bude, ovdje, u Sarajevu, na mjestu gdje ima mnogo sličnih meni. U Hrvatskoj je to već druga priča. Sasvim, sasvim druga...

Hitno otrčavam do Davudovog restorana.

-Brate, sele nas!, prolamam na ulazu u kuhinju.

Tišina... Davudov pogled u prazno. Moje vrpoljenje. Vrijeme je, ponovo, sve što prolazi...

* * *

Ostalo mi je još jedno jutro u ovom ledenom kvadratu. Omer je pored mene, ponovo u polusnu, skupljen pod dekom iz sanduka izvjesne porodice Mulaomerović. U šatorima tišina...

-Ahmeede!

Poznat glas. Davud.

-Šta ti radiš ovdje ovako rano, Davude?

-Hajde, izađi, brate, molim te.

Nismo mnogo odmakli od šatora. Alifakovac je mjesto na kojem možeš dobiti tačno onoliko koliko ti treba, iako nisi ni u gužvi, niti među šarenilom. Klupe. Zelenilo. Vijugava cesta prema gore. Vidikovci iz, skoro, mišje perspektive.

-Uzmi, brate!, Davud iz ruksaka vadi omanju, kožnu torbicu.

-Šta je ovo?

-Samo uzmi! I otvori..

-Iz torbice izviruju dvije slušalice, a dalji potez ruke ukazuje mi na jedan stari, pomalo dotrajali, cd plejer.

-Nisam mogao naći ništa bolje. Ovdje je samo jedna pjesma, ona naša. Znaš već...

Podešavam već ubačeni cd i slušalice stavljam u uši. Nakon pritisnutog plej, bacam zadnji pogled ka onoj strani Sarajeva, ka drvoredu, ka Živućoj, ka Miljacki. Nakon kratkog krčanja, plejerom se, tiho, milo, prosu poznat glas. Maher Zain.

- Every day we tell each other

That this day will be the last

And tomorrow we all can go home free

And all this will finally end

Palestine tomorrow will be free...

Mujo Adžemović, student V godine Fakulteta menadžmenta i javne uprave na Internacionalnom univerzitetu u Sarajevu

Druga nagrada